

homini in pura natura constituto, dare vel offerre tali auxilium, quo posset si vellet diu legem servare, & in bono rationis permanere, suumque finem naturalem consequi. Alioquin Deus impossibilia illi praeciperet, quod infinita ejus bonitati & aequitati, ac suavissimae illius providentiae, planè repugnat; & homo in statu illo inter omnes creature infelicissimus esset, si Deus sua providentia illi subvenire non posset, & mediis auxiliis intra ordinem naturae specialibus, seu mediis fini ejus naturali proportionatis, ita illum juvare, ut illum consequi, & aeternam damnationem evadere posset.

28. Nec valet si dicas, statum naturae purae omnino auxilium speciale etiam ordinis naturalis excludere, alioquin confunderetur cum statu naturae integræ. Ad hoc enim supra respondimus, statum naturae purae auxilia specialia ordinis naturalis minimè excludere, sed duntaxat gratia supernaturem entitatibꝫ, qualis esset justitia originalis, vel naturalis per modū habitus & forma permanentis, qualis esset donum integratitatis, appetitū sensitivū rationi perfecte subjic̄tis.

29. Queret fortè aliquis, an illud speciale auxiliū quod in illo statu Deus homini daret, esset illi debitum, an non? Sed ad hoc facilè responderetur, tale auxiliū non esse quidem debitū illi statui, cū ille omnia merè gratuita, & homini non cōnaturalia excludat; Sed Deus ipse deberet sibi, & providentia sua (supposito quod talem hominem sic condere vellit) illi dare tale speciale auxilium, quo posset diu totam naturae legem servare, & in illa perseverare si vellet, sicut & modò gratia infallibiliter contrito homini datur, nec tamen contrito homini debetur, sed sibi ipsi Deus debet, & legi quā statuit, talem gratia dare.

30. Ex dictis intelliges, hominem conditū in puris naturalibus, medium quendam statum habiturum, inter hominem conditum in statu integratitatis, seu cū vigore justitiae originalis, & hominem lapsum; neque enim tam integer esset ut ille, nec tam Iesus & corruptus in viribus suis ac iste. Nam homo in statu integratitatis, vel justitiae originalis, nec ignorantiam in intellectu, nec malitiam in voluntate haberet, nec aliquid in appetitu inferiori sentiret, quod vel contra, vel præter rationem esset, sed pars inferior perfecte subiecta esset superiori. In natura autem lapsa per peccatum originale, magnā pugnam, contradictionem, & rebellionem adversus spiritum sentit, cui cū vehementer sit, homo solis suis viribus naturalibus resistere nequit. At in puris naturalibus conditus, licet sentiret motus concupiscentiae insurgentes præter rationem, id est anteverentes rationis judicium, advertente tamen ratione, illos licet vehementiores refrinare & superare posset; ita quod si advertens ratio illos de facto impedit, sicut posset & tenetur, conservaret in se homo statum illum naturae purae, si vero illis consentiret, peccaret, & per peccatum statum illum purorum naturalium in se amitteret, & statum naturae lapsæ ipso facto incurriteret.

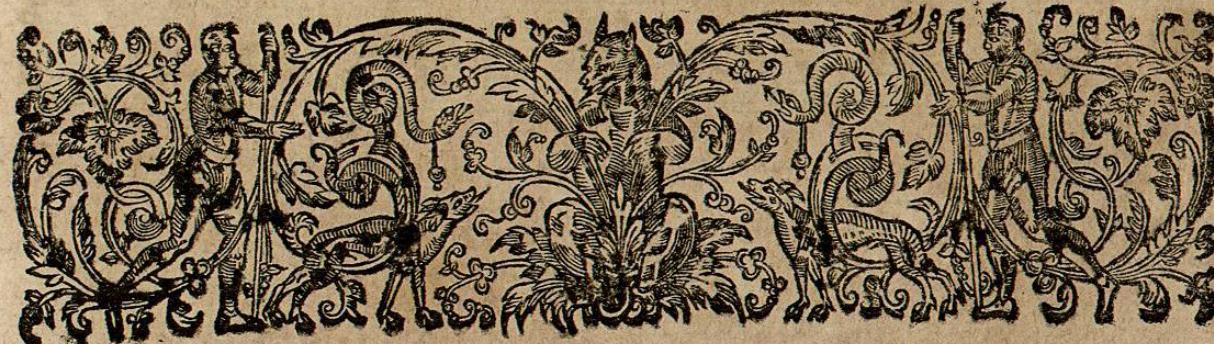
31. Intelliges etiam ex supra dictis, motus concupiscentiae quadrupliciter posse considerari. Primo, ut sunt rationi subditi. Secundo, ut sunt præter rationem. Tertio, ut sunt contra rationem, moderabiles tamen, & refrinabiles per ipsam. Quartò, ut tam vehementer contra rationē influrgunt, quod ipsos ratio superare nec vincere potest, sine auxilio gratiae. Tribus modis prioribus non sunt contra rationem, sed vel naturae, vel præter naturā, quarto vero modo sunt contra naturā, unde in natura pura non essent, sed solum sunt in natura lapsa, & vulnerata, & sunt materiae originalis peccati, ut ex supra dictis patet.

32. Quæres, quid in statu naturae purae fieret de parvulis, qui ante adeptum rationis usum, per quem

ad Deum ut Authorem & finem naturalem possent se convertere, morerentur?

Respondeo illos beatitudinem naturalem adepturos, cum illis esset connaturaliter debita, & nullum in statu naturae purae esset peccatum originale, in cuius peccatum tali beatitudine privarentur: repugnare enim videtur suavi Dei providentiae, & infinita ejus bonitati, quod nullā presuppositā culpā, hominem privet sibi naturaliter debitis, vel hominem condat in eo statu, in quo beatitudinem naturalem consequi nequeat; alioquin natura humana in tali statu esset necessariō misera, & per consequens mala, quod Manichæismum sapit.

Alia est ratio de parvulis sine baptismo in statu naturae lapsa morientibus, cū enim in tali statu ante suscep̄tam regenerationis gratiam, infecti sint peccato originali, quod avertit hominem à Deo, tam ut fine naturali, quam supernaturali, justè in peccatum illius, tales parvuli beatitudine non solum supernaturali, sed etiam naturali, privantur, ut communiter docent Theologi contra Catharinum, Salneronum, & Molinam, qui existimant parvulos illos post diē iudicij reallumptis corporibus, vitam fœlicem & perpetuam super terram ducituros, beatitudine naturali gavisuros, & peccatum damni, seu carentiā visionis beatæ exceptâ in omnibus se habituros, sicut parvuli qui in statu naturae purae morerentur. Utrum hæc sententia affinis videatur errori Pelagianorum, qui ut ait Augustinus de prædestinatione Sanctorum cap. 13. Laborabant quaerendo parvulis suis extra regnum Dei, nescio cujus sua felicitatis locum. Et lib. 2. de anima & ejus origine cap. 12. Novello (inquit) hereticos Pelagianos, iustissime Conciliorum Catholicorum, & Sedis Apostolicae damnavit authoritas, cō quod ausi fuerint non baptizatis parvulis dare quietis & salutis locum. Quod ausi non fuissent, nisi negarent eos habere originalē peccatum. Itē lib. 1. cap. 9. habet hæc verba: Non baptisatis parvulis nemo promittat inter damnationem regnumque cœlorum, quietis vel felicitatis cuiuslibet, atque ubilibet, quasi medium locum: hoc enim heresis Pelagiana promisit. Ubi notāda sunt verba illa, felicitatis cuiuslibet, quibus S. Doctor aperte declarat, felicitatem etiam naturalē, illis parvulis esse denegandam, si velimus evitare hæresim Pelagi; ille enim felicitatē supernaturalē extra regnum cœlorū, eis non pollicebatur, sed naturalē duntaxat. Unde recte Cardinalis Bellarminus lib. 6. de statu peccati cap. 1. docet damnatam esse Pelagianorum sententiam, quod parvulis sine baptismo decadentibus detur beatitudo naturalis extra regnum cœlorū. Sic enim ait: Altera sententia paulo quidē minus liberalis, sed tamen valde mittis, fuit eorum qui parvulos non baptizatos excludebat a regno cœlorū, & vita beatæ sanctis promissa, tamen eis dabant vitam aeternam, & naturalē beatitudinem, sine ulla molestia aut dolore, extra regnum Beatorū, & procul à carcere damnatorū, hoc est in loco medio inter gehennam & cœlum, qualis locus vix potest fungi aliud, quam terra convexum. Ita sensisse olim Pelagianos docuit S. Augustinus lib. de hæresibus cap. 88. Nam, inquit, etiam si non baptizentur, promittunt eis extra quidem regnum Dei, sed tamen aeternam & beatā quādam vitam suā. Quod autem Pelagiani non promiserint parvulis non baptizatis vitam aeternam supernaturalem, quæ consistit in visione Dei, sed solum vitam aeternam naturalē, seu naturalē beatitudinem, perspicuum est ex libro 5. in Julian. cap. 8. ubi Augustino teste Pelagiani alienabant parvulos non baptizatos à vita Dei, cū alienarent à regno Dei: quid est autem vita Dei, nisi visio Dei; sed neque ipsum regnum cœlorum in Scripturis aliud significat, nisi felicitatem aeternam, quæ in Dei visione consistit. Hac Bellarminus.

SECUNDA PARS MANUALIS THOMISTARUM, DE DEO ULTIMO FINE, & medijs ad illum conducentibus.

P R A E F A T I O.

DIONYSIUS cap. 4. libri de divinis nominibus sapienter docet, Dei amorem, motum efficere orbicularē, seu circulum admirabilem, dum extra se suam effundit beneficentiam in res creatas, nosque sua bonitatis illecebris suavissimè pellicit & trahit ad seipsum, qui est rerum omnium Principium & Finis; ut ab ipso egressi per creationem ad ipsum regrediamur per Beatitudinem, quam idcirco Picus Mirandulanus definit redditum creature intellectualis ad suum principium. Unde postquam D. Thomas prima parte sua Summa Deum ut in se unum & trinum, rerumque omnium creatarum Principium consideravit, mox illum ut Finem ultimum creature rationalis contemplatus, & tractat de Beatitudine, & medijs ad ejus affectionem conducentibus, nimirū de actibus humanis, de virtutibus ac donis in communi, de virtutis, & peccatis illis oppositis (cū eadem sit contrariorum scientia) de legibus, de gratia, & virtutibus in particulari, tum Theologis, tum moralibus. De quibus etiam in hac secunda parte nostri Manualis, eā quā poterimus brevitate & perspicuitate differemus tractatus sequentibus.